

MIKSI KANTAISIN LASTANI LIINASSA?

Lapsi tarvitsee läheisyyttä

Läheisyyden tarve on tasavertainen ravinnon, levon ja muiden perustarpeiden kanssa. Kun ajattelee äitiä ja vauvaa päivittäisissä toimissa, vauva on päivän mittaan useita kertoja joko äidin sylissä, käsivarrella tai lonkalla ja joskus pitkiäkin aikoja: kun imetetään, röyhtäytetään, nukutellaan, seurustellaan, lohdutellaan, katsellaan, luetaan, leikitään, oleskellaan ja myös silloin, kun vauva ei oikein tahdo viihtyä muualla. Syli on pienelle ja isommallekin lapselle tärkeä paikka, ja vauva- ja lapsiperheen arkeen kuuluu sylittely ja kantaminen. Kantoliina on mainio väline kantamiseen ja läheisyyden tarpeen tyydyttämiseen. Jos lastaan kantaa, miksei sitten liinassa?

Kantamisesta on hyötyä kehitykselle

Kun vauvaa kannetaan, hän on liikkeessä mukana, kosketuksessa sekä näköyhteydessä kantajaan. Tämä tekee lapsen olon turvalliseksi, ja samalla hermo-, lihas- ja hengitysjärjestelmä saa stimulaatiota. Tasapaino- ja liikeaisti kehittyvät. Lapsi on aktiivisena mukana askareissa, ei passiivisena etäältä seurailijana. Kantamisesta on sekä fyysisiä että psyykkisiä etuja lapselle.

Hands free

Vauvaa kannetaan paljon. Vauvan kantamiseen varattuja käsiä tarvitaan joskus muuallakin. Varmasti jokaisella äidillä käy joskus mielessä: "Eikö se vauva voisi viihtyä hetken tuossa lattialla, pitäisi pyyhkiä isonsiskon pylly/ruoka palaa pohjaan/tuli yllätysvieraita joille pitäisi keittää kahvia". Kantoliinassa lapsi on tyytyväisenä kantajan tutussa ja turvallisessa sylissä tai selässä, ja kantajan kädet ovat vapaana tiskaamaan, hiekkakakkujen tekoon tai vaikkapa esikoisen hellittelyyn. Kantoliina on todellinen "vanhempien hands free".

Lapsi liinassa, mukana elämässä

Lapsi on kantoliinassa napakasti ja anatomisesti oikeassa asennossa. Hän voi liinasta käsin seurata äidin tai isän puuhia, ihmisten kasvoja kauppareissulla tai ympäristön tapahtumia. Hän pääsee aktiiviseksi osallistujaksi heti vauvasta alkaen. Kun maailma tarjoaa liikaa hermostuttavia ja väsyttäviä virikkeitä, vauvan tarvitsee vain kääntää päänsä, ja näkökentässä on taas tuttu ja turvallinen vanhempi. Väsähtänyt vauva voikin painaa päänsä isää tai äitiä vasten ja uinahtaa turvallisesti päiväunilleen kantoliinassa. Kantaja voi siirtää liinan lievetä lapsen pään tueksi, uni jatkuu eikä pää retkahda ikävään asentoon.

Koliikkivauvan kanssa

Ne, jotka ovat vauvan koliikin kokeneet, tietävät, kuinka pitkiä tunnit ovat, kun vauva huutaa, huutaa, huutaa...Kantaminen ja liike ovat monesti ainoa keino lievittää vauvan oloa. (Koliikin syitä voi yrittää helpottaa myös imettävän äidin ruokavalion tarkistuksella ja vyöhyketerapialla.) Kun kantaja pysähtyy, itkun ja huudon alkaminen on vain sekuntipeliä. Siinä väsyvät vahvatkin kädet. Kantoliina säästää rasitusvammoilta, koska kantaminen liinalla on fyysisesti helppoa. Koliikki menee aikanaan ohi, mutta kantoliina tekee koliikin hankalimman vaiheen astetta helpommaksi.

Korvaako kantoliina vaunut?

Monen pienen vauvan äiti on yllättynyt iloisesti kokeiltuaan kantoliinaa ensimmäistä kertaa: vauva on nukahtanut minuutissa, parissa liinaan laittamisesta! Kantoliinassa väsähtänyt lapsi on mukavasti ja turvallisesti kosketuksessa kantajaan. Vanhemman läheisyydessä ja lämmössä on

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

paras paikka nukkua! Eriyisen mukava yllätys on ollut heille, joilla lapsen nukahtaminen on vaatinut erilaisia toimia "pitkän kaavan mukaan". Liikkuminen (kävely, tanssi, huojuminen, hytkyminen tai mikä kellekin parhaiten sopii) tehostaa tätä liinassa viihtymistä ja nukahtamista. Päiväunipaikkana liina toimii kuten vaunutkin.

Toiset tykkäävät siirtää lapsen sänkyyn hänen nukahdettuaan, toiset kantavat mielellään lasta koko unien ajan. Sänkyyn siirtämisessä on muutamia eri tekniikoita: voi joko löysätä/avata liinan niin että lapsen saa nostettua pois liinasta ja sänkyyn, tai vaihtoehtoisesti löysää/avaa liinaa, käy sängylle lapsen kanssa ja pujottautuu itse pois liinasta. Liina jää lapsen ylle peitteeksi, lämpö säilyy lapsen ympärillä eikä paikanvaihdos herätä lasta.

Kun lapsi nukkuu liinassa, on hyvä hetki tehdä kävelylenkki ja nauttia luonnosta ja auringosta. Ei tarvitse kiiruhtaa itkevän lapsen luo, eikä vahtia hänen heräämistään; hän on jo valmiiksi lähellä.

Kaikki lapset eivät viihdy vaunuissa eikä rattaissa. Joillekin se on aivan mahdoton paikka. Vankkureille löytyy silti käyttöä, jos sellaiset omistat: kauppareissulla lapsi kulkee mainiosti liinassa ja ostokset vaunuissa. Kätevää!

Useimmilla kantoliinan käyttäjillä on myös vaunut tai rattaat. Kaikille kulkupeleille löytyy käyttöä, liinalle on oma aikansa ja paikkansa, kuten pyörillä kulkevillekin. Vastauksena otsikon kysymykseen: kyllä, kantoliina voi korvata vaunut, mutta välineet voivat toimia hienosti sulassa sovussa myös vuorotellen ja rinnakkain.

Kantoliinan eduiksi kerrottakoon, että lapsen kanssa liinaillen pääsee moniin paikkoihin vaivattomasti, joihin ei vaunujen kanssa ole asiaa. Vaellukset, metsäretket, portaat, shoppailut pikkuisissa putiikeissa ja monet muut jäävät kokematta, jos vaunut ratkaisevat kulkureitin.

Kantoliina pesee vaunut mennessä tullen myös sellaisessa tilanteessa, kun kulkupeli pitää saada taiteltua taskukokoon. Rengasliina on osoittanut pitkän käyttöikänsä: taaperon kanssa ulkoilijat, pitäkää rengasliina taskussa! Kun vesseli ilmoittaa ettei jaksa enää kävellä, otetaan rengasliina taskusta päälle ja sujautetaan lapsi liinaan. Eikä tarvitse tämän raskaampaa arsenaalia mukaan ulkoilulenkkeille.

Pitkän liinan käyttötarkoituksia ja hyviä puolia on niin monia, että on hankalampaa löytää yksikin syy, miksei pitkää liinaa käyttäisi. Kantoliinojen "sankaritar" ja heavy-user Piia on ideoinut ja kerännyt koko joukon kantoliinaniksejä: <http://www.babyidea.fi/kantoliinoista/niksit.html>

Kantoliinoista voi tulla myös harrastus. Kantoliinat ovat kauniita, värikkäitä ja monikäyttöisiä. Vaikka harrastajalle kertyisi useampiakin liinoja, jokaiselle on käyttöä. Puhumattakaan jälleenmyyntiarvosta, jos harrastaja raaskii liinoistaan luopua. Kantoliina, etenkin pitkäikäinen kudottu liina, voi kulkea äidiltä tyttärelle vaikka perintönä.

Anne Paakkanen

Kantoliina, uusvanha kuljetusmuoto

”Hurstimussiksi sanottiin kangasta joka saatettiin sitoa ns. vipukehdoksi ja jolla myös kannettiin lasta ja esim. peltotöiden ajaksi kesäaikaan hurstimussi voitiin sitoa puun oksaan jotta lapsi oli turvassa erilaisilta elukoilta ja itikoilta.”

Anu-Maria Visakoivu-Nopola

Kantaminen mielletään joko melko uudeksi keksinnöksi tai yhdistetään uutiskuvien värikkäissä liinoissa kannettuihin arfikkalaisvauvoihin. Mutta on Suomessakin kannettu. Romanit ovat käyttäneet lapsen kuljettamiseen villashaaleja yliolanliinojen tapaan. Kudotussa hurstimussissa lapsi on kulkenut mukana töissä heinäpellolle ja ollut turvassa koivunoksien väliin ripustetussa pussissaan työnteon ajan. Lapissa käytössä on ollut komsio, joka tosin on matkakätkyt, ei liina.

Ensimmäinen varsinainen Suomessa myyty kantoliina on ollut kotimainen Kanga-reppu, jota myydään edelleenkin. Kanga-repun kehitti imetysneuvoja ja kätilö Merete Willis, joka aloitti Kanga-reppujen myynnin 80-luvun lopulla. 1990-luvun puolivälissä Willis myi Kanga-repun tuotemerkin tyytyväiselle asiakkaalleen Päivi Laaksolle, joka perusti yrityksensä Meronan tekemään kantamista ja Kanga-reppua tunnetuksi vanhempien ja asiantuntijoiden keskuuteen ympäri Suomen. Nettikaupan Merona avasi ensimmäisten joukossa vuonna 1999.

Ennen Kanga-reppuja kantoliinat olivat lähinnä itsetehtyjä ja ulkomailta tuotuja yksittäiskappaleita. Vuosia lapsiaan kantanut Anu-Maria Visakoivu-Nopola muistaa äitinsä kantaneen pikkusiskoaan 70-luvulla jonkinlaisessa neliöliinassa ja samalta ajalta hänellä on olemassa ompeluohjeet neliöreppulle.

Anu Laakkosen perustama Nettiamo avasi internetpuotinsa 1999. Myynnissä oli aluksi Didymoksia, Kangoja ja Kangaroo-kantopusseja. Didymoksia oli Suomeen tullut yksittäiskappaleita ja pieniä tilauseriä jo aikaisemminkin. Liinoinhin Saksassa tutustunut Mette Almay muutti takaisin Suomeen 1997 ja järjesti 1997-98 Didymosten yhteistilauksen imetystukilistalaisille. Katukuvassa liinat olivat silloin todellisia harvinaisuuksia, ja pääasiassa liinat olivat Kangoja tai muita rengasliinoja. Terttu Tennilä aloitti Vitmi-rengasliinansa valmistuksen 90-luvun loppupuolella. Karla Lopin kantoliinaaiheiset nettisivut (<http://www.lapsiperhe.net/kantoliinat/>) olivat pitkään ainoa paikka mistä sai suomenkielistä tietoa kantoliinojen käyttämisestä.

Liinainnostus on kasvanut suorastaan räjähdysmäisesti uudella vuosituhanella. Käyttäjäkunta ja liinavalikoima ovat lyhyen ajan sisällä moninkertaistuneet. Liinojen maahantuojia Suomessa on kymmeniä ja jälleenmyyjiä löytyy melkein joka niemestä ja notkosta. Käyttäjät ovat myös itse suunnitelleet liinoja ja useat kotimaiset pienyrittäjät myyvät omia tuotteitaan. Vielä muutama vuosi sitten kantoliinoja sai Suomesta vain muutamaa laatua ja iso osa myynnistä tapahtui netin kautta. Nyt tilanne on jo aivan erilainen. Liinamerkkejä on kymmeniä, kuoseja moninkertainen määrä. Enää ei tarvitse tilata liinaa vain tietokoneen kuvaruudulla näkyvän kuosimallin mukaan, vaan jälleenmyyjien luona liinoja voi sovittaa, kokeilla sidontoja ja ennenkaikkea nähdä upeat kuosit ja kankaat luonnossa. Useat lastentarvikeliikkeet ja mm. Stockmannin ja Hobby Hallin kaltaiset isot ketjut ovat ottaneet valikoimiinsa liinoja. Liinojen lumovoima on tavoittamassa yhä laajemman käyttäjäkunnan!

”Suomessa ollaan tällä hetkellä ihan kantoliinakulttuurin kärjessä, niin paljon tietoa täällä paitsi kertyy, myös nopeasti leviää, ja liinoja näkyy yhä enemmän.”

Karla Loppi

ERILAISET LIINAT

Kantoliinat voidaan jaotella karkeasti seuraaviin ryhmiin:

- sidottavat liinat
- rengasliinat
- kantopussit
- neliöliinat
- yhdistelmäliinat

Sidottavat liinat

Vasemmalla: Kudottu, 5,2-metrinen hapsullinen Girasol, kuosina Ruska. Oikealla: Trikoinen 4,6-metrinen Pemmikaani, erikoiskappale Tux-pingviinillä. Molemmissa kuvissa on käytetty samaa sidontaa: kietaisuristill. Vasemmalla lapsi on laitettu liinaan melko pystyyn kehtoasentoon, oikealla lapsi on kasvot äitiin päin.

Perinteisesti sidottavat liinat ovat olleet lyhyitä, kuten meksikolaiset kudotut rebozot, indonesialaiset batiikkiliinat selendang ja sarong sekä afrikkalaiset kanga-liinat. Näillä käytetään erilaisia yliolan- ja torsosidontoja. Pitkä sidottava liina ja sen sidonnat ovat melko uusi, länsimainen keksintö.

Pitkä sidottava liina on ehdottomasti monipuolisin kantoväline. Siinä voi kantaa niin vastasyntynyttä kuin leikki-ikäistäkin. Lasta voi kantaa kehtoasunnoissa, etupuolella, selässä tai lonkalla. Erilaisia sidontoja on lukemattomia ja aina voi keksiä itse lisää. Risti- ja kietaisuristisidunnoissa liina kulkee molemmilta olkapäiltä ja jakaa painon tasaisesti myös lantiolle. Näin isompaakin lasta jaksaa kantaa tunteja.

Materiaalin mukaan sidottavat liinat jaetaan pääasiassa kahteen kategoriaan: kudottuihin liinoin ja joustaviin neulosliinoin. Näiden lisäksi Suomesta saa joustamattomasta puuvillasta tehtyjä sidottavia liinoja.

Kudottuja liinoja on valmistajilla useita eri pituuksia noin 2-metrisistä noin 5-metrisiin. Pituudesta riippuen liinalla voi tehdä erilaisia sidontoja. Kudotut liinat kudotaan usein vinojoustaviksi jolloin ne mukautuvat ylle erityisen hyvin. Kudottu liina voi olla 2-kertaisesti päärmätty tai päärmämätön.

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

Päärmäys takaa sen että liina on kestävä eivätkä reunat veny käytössä vaan liina säilyttää muotonsa. Päärmäämätön liina mukautuu paremmin sidontaa eikä paina kantajaa tai vauvaa. Kudotut liinat ovat päistään joko suorია, vinoon leikattuja tai hapsullisia. Hapsut ovat näyttäviä ja kaunis yksityiskohta liinassa, vinoon leikattussa liinassa taas solmu jää pienemmäksi ja päät laskeutuvat kauniisti. Sidottavat liinat siis solmitaan solmuun sidonnan tekemisen jälkeen. Säännön vahvistavana poikkeuksena löytyy pitkä neulosliina, joka solmimisen sijaan kiristetään renkailla.

Neulosliinat ovat useimmiten materiaaliltaan erilaisia trikooneuloksia: puuvillaa, puuvillasekotteita ja sekoitekankaita. Eri materiaalit ovat hieman eri tuntuisia ja ovat erilaisia ominaisuuksiensa kuten tukevuuden suhteen. Myös neulostyyppi vaikuttaa ominaisuuksiin: kaksipuolinen interlock-neulos tukevamman tuntuista kuin yksipuolinen single-neulos. Saatavilla on myös fleece- ja harsokankaisia sekä reikäneulosta olevia liinoja. Neulosliinoja myydään ainoastaan pitkinä liinoina, valmistajasta riippuen noin 4-6-metrinä. Ne joustavat leveyssuunnassa, mutta eivät juurikaan pituussuunnassa. Neulosliinoissa voi olla siksak-huolittelu reunoissa tai huolitellumman oloinen päärmäys. Liinan materiaalista riippuen pelkällä siksakilla huolitellut singleneuloksiset liinat saattavat "rullautua" reunoistaan. Rullaantuneet reunat saattava painaa ikävästi kantajaa, liinan säännöllinen peseminen ja reunojen huolellinen suoristaminen auttavat. Liinat voivat olla joko suorیا pötkylöitä tai muotoiltuja, taskulla tai ilman. Jotkut muotoilluista neulosliinat alkavat kaventua heti keskikohdasta, osa on viistottu vain päistään.

Jos haluat pärjätä yhdellä liinalla, kudottu liina on varma valinta. Kudotut liinat ovat tukevia ja niillä voi kantaa niin isoa lasta kuin vain itse jaksaa, painorajoituksia ei ole. Niillä onnistuvat kaikki sidonnat, myös ilmavammat sidonnat jotka neulosliinoilla eivät onnistu. Selässä kantamiseen kudotut ovat tukevuutensa vuoksi neulosliinoja parempi vaihtoehto. Kudottu liina on yllensä myös niin kestävä, että se jää vielä perinnöksikin lapsille, jotka sitten voivat vuorostaan kantaa samalla liinalla omia lapsiaan.

Neulosliinat ovat joustavampia kuin kudotut ja mukavan pehmoisia. Neulosliinat mukautuvat hyvin ylle eivätkä paina tai purista kantajaa tai kannettavaa, kunhan on tarkkana sitoessa, ettei liina mene kierteelle. Joustavuutensa vuoksi liina myös antaa anteeksi, vaikei sidonta olisi ihan täydellinen. Ne ovatkin erityisen suosittuja pieniä vauvoja kannettaessa ja aloittelevilla liinailijoilla. Jotta liina on tarpeeksi tukevasti, neulosliinoilla käytetään aina sidontoja joissa liinaa on lapsen päällä vähintään 2 tai jopa 3 kerrosta eli siis risti- tai kietaisuristisidontoja. Pieniä vauvoja tulisi aina kantaa sidonnoissa joissa kangasta on 3 kerrosta. Muotoillut, reippaasti kapenevat liinat ovat kevyitä ja siksi pidettyjä kesäliinoina.

Rengasliinat

Liina on Nova, kuosina Ranta. Lapsukainen on lonkalla. Liina on toppaamaton ja avopäinen.

Rengasliinakin on tuoreehko keksintö. Sen kehitti havaijilainen isä, Rayner Garner, vuonna 1981 tyttärensä Fondan kantamiseen, kun hän kaipasi helpotusta yliolanniin säätämiseen sopivaksi eri kokoisten kantajien ylle.

Rengasliina pujotetaan olan yli missiliinaksi kantajan ympärille, lapsi laitetaan liinaan muodostuvaan pussiin ja liina kiristetään renkaiden avulla sopivaksi. Lasta voi kantaa rengasliinassakin useissa eri asennoissa: masut vastakkain, lonkalla, kehdossa, selässä tai kengurupussiasennossa kasvot eteenpäin. Rengasliinan renkaita voi pitää, paitsi perinteisesti olalla, myös lonkalla, jolloin rengasliina toimii kantopussin tapaan.

Yleisimmin materiaalina on joustamaton puuvillakangas, mutta markkinoilla on myös vinojoustavia kudottuja rengasliinoja. Renkaat ovat liinoissa metallia tai nylonia. Rengasliinoissa löytyy niin paksusti olalta ja reunoista topattuja kuin täysin toppaamattomiakin versioita ja kaikkea siltä väliltä. Topatut liinat tukevat hyvin pienenkin lapsen päätä niskasta eivätkä paina kantajaa. Toppaamattomilla liinoilla lapsen painopiste taas tulee lähemmäs. Jotkut vannovat avoimen pään nimeen sillä se helpottaa reunojen kiristystä erikseen. Jotkut taas pitävät niputettua päätä helpompana pujottaa renkaista ja kiristyskin hoituu vain hännästä kiskaisemalla. Jos liinassa on niputettu pää, on tarpeen valita oikean kokoinen liina, avoinpäiset liinat ovat yleensä yhden koon liinoja jotka sopivat kaikille.

Rengasliinat ovat näppäriä lyhytaikaiseen kantamiseen tai pikaliinoina, kun on kiire saada liina päälle ja lapsi liinaan. Liinan solmimiseen ei mene aikaa, eivätkä liinan liepeet makoile kuralätäkössä, kuten sidottavalla liinalla voi käydä. Pientä lasta niissä jaksaa kantaa pidempäänkin. Monet pitävät rengasliinasta kuitenkin erityisesti taaperon kanssa, joka jo kävelee itse. Liina, varsinkin toppaamaton, menee pieneen tilaan ja on näin ollen helppo ottaa mukaan, tai sitä voi pitää koko ajan olkapäällä ja sujauttaa väsyneen kävelijän liinaan. Yli 15-kiloisia lapsia ei suositella kannettavaksi rengasliinassa pitkiä aikoja, koska noin ison painon tulisi jakautua mahdollisimman tasaisesti molemmille olkapäille.

Neliöliinat

Liina on Sakara, kuosina Karkki.

Nykyaikaisilla neliöliinoilla on esikuvansa idässä, missä lapsia on kannettu ja kannetaan edelleen vastaavilla liinoilla selässä. Neliöliinat toimivatkin parhaiten selässä kantamisessa ja ovat suunniteltuja vähän isompien lasten kantamiseen, vaikka joitain niistä voikin käyttää myös edessä ja lonkalla. Neliöliinalla tumpelompikin kantaja saa sidottua lapsen selkäänsä. Tämä on kätevää, kun kantaja haluaa hyvän näkyvyyden eteensä esim. metsäretkellä, että osaa väistellä juuret ja kivet, tai kun tehdään esim. kotitöitä, joissa lapsi edessä olisi tiellä.

Neliöliinoja on useita erilaisia: mei tai, onbuhimo, podaegi (podegi, podeagi) ja hmong. Suosituin on Kiinasta kotoisin oleva mei tai. Perinteisessä mallissa on keskellä paneeli, jonka kulmista lähtee kaksi nauhaa ja alakulmista toiset kaksi nauhaa. Sidontatapoja on useita. Nykyisin useissa mei tai-liinoissa on alanauhojen sijasta kankaisten lenksut. Japanilaisessa onbuhimossa on alanauhojen/kankaisten lenksujen sijasta renkaat. Lenksullinen mei tai ja onbuhimo sidotaan samalla tavoin. Ylänauhat vedetään kantajan olkapäiden yli eteen, ristitään rinnalla tai vedetään suoraan alas repputyylisiin, sivulta taakse, renkaista/lenksuista lävitse ja eteen solmuun. Helppoa ja nopeaa.

Podaegi on peräisin Koreasta. Perinteisessä podaegissa paneeliosio on huomattavasti muita neliöliinoja leveämpi, pienen peiton kokoinen. Se sidotaan paneelin yläosasta joko viistosti tai suoraan sivuille lähtevillä nauhoilla sekä vauvan että äidin ympärille, jolloin näyttää melkein kuin heillä olisi yhteinen vaate yllään. Nykyisin podaegeista tehdään kevyempiä versioita joissa paneelikangas tulee vain vauvan ympärille. Perinteisesti Podaegi on sidottu kulkemaan kainaloiden alta, torsosidonnalla, mutta nykyisin se useimmiten sidotaan kulkemaan olkapäiden yli kuten muutkin neliöliinat. Hmong-malli on nimensä mukaisesti Hmong-kansan parista Kiinasta, Vietnamista ja Thaimaasta. Se muistuttaa paljon nykyisiä kapeita podaegeja sillä siinäkään ei ole alanauhoja, vaan se muodostuu kangaspaneelistä jonka yläosasta lähtee sitomiseen käytettävät nauhat. Hmongit ovat taivavia käsityöläisiä. Liinoissa käytetään erilaisia kirjonta- ja tilkkutekniikoita ja ne ovat todella kauniita. Podaegi ja hmong liinoinakin voi sitoa usealla tavalla mutta yleisin tapa on samanlainen selkäreppusidonta kuin sidottavalla liinalla. Nauhat vedetään kantajan olkapäiden yli eteen, ristitään rinnalla tai vedetään suoraan alas repputyylisiin, sivulta taakse, ristiin vauvan pepun alle ja eteen solmuun.

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

Suomesta saa lähinnä mei tai ja onbuhimo-mallisia neliöliinoja. Osassa neliöliinoista on myös pääntuki, jolla nukkuvan lapsen pään voi helposti tukea tämän ollessa selässä.

Jo kävelevillä lapsilla neliöliina on kätevä kun lapsen jalkoja kenkineen ei tarvitse pujotella minkään lävitse liinaan laitettaessa tai varoa liinan päiden likaantumista sidottaessa. Lapsen voi huoletta päästää välillä juoksentelemaan vaikka kuraisemmallakin kelillä ilman että takaisin liinaan laitettaessa liina, äiti ja lapsi ovat kurassa yltäpäältä.

Kantopussit

Liina on Maya Wrap Pouch, kuosina farkku.

Kantopussi on muotoonmormeltu pussi, jossa ei ole renkaita, solmuja eikä solkia, ei säätämistä, liina vain sujutetaan päälle ja vauva kyytiin. Liina puetaan yliolantyyliin kuten rengasliinatkin. Lasta voi kantopussissakin kantaa masut vastakkain, lonkalla, kehdoissa, selässä tai kengurupussiasennossa kasvot eteenpäin.

Pussit valitaan yleensä kantajan koon mukaan, saatavissa on myös säädettäviä kantopusseja jotka käyvät erikokoisille kantajille. Oikea koko on tärkeä kantopussia valittaessa. Liian isossa pussissa lapsi roikkuu alhaalla joilloin kantoasento on huono ja kantaminen on raskasta. Liian pieni pussi taas tietenkin painaa niin kantajaa kuin kannettavaa.

Pussit ovat todella nopeakäyttöisiä ja helppoja, mahtuvat pieneen tilaan ja siksi ovat suosittuja mukaan otettaviksi. Pussien hyvä puoli verrattuna rengasliinoihin on se, ettei niissä ole renkaita jotka voivat painaa rintoja, eikä solmuja painamassa selkää kuten lyhyissä sidottavissa. Renkaattomuuden vuoksi pussin saa myös hyvin levitettyä olalta alas käsivarrelle, jolloin paino jakautuu entistä paremmin. Isompikin lapsi mahtuu hyvin kehtoasentoon kun renkaita ei ole.

Yhdistelmäliinat

Yhdistelmäliinat muodostuvat kahdesta kantopussimaisesta osasta. Pusseja voidaan käyttää joko yksistään, jolloin liina puetaan yliolantyyliin ja se toimii kuten kantopussi. Pukemalla molemmat osat päällekin saadaan liinasta yliolankäytössä tukevampi. Yleisimmin pussit puetaan kuitenkin

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

ristikkäin, jolloin liina toimii kuten ristisidonnassa oleva sidottava liina. Liinat ovat kantopussien tapaan nopea- ja helppokäyttöisiä, eivätkä vaadi sitomista. Liinat voivat olla joko säädettäviä yhdenkoon liinoja tai sitten valittavissa koon mukaan juuri kantajalle sopivaksi.

Outi Koivu

Tee-se-itse-ihmisille

Kantoliina voi olla mikä tahansa kangaspala jossa kannetaan lasta, sen ei tarvitse olla kallis merkkiliina. Kantoliina saattaa tuntua kalliilta hankinnalta, kun ei tiedä onko moiselle käyttöä laisinkaan. Itsetehty liina onkin mitä parhain kokeiluliina, jolla voi harjoitella ja hakea tuntumaa kantamiseen. Jos sitten investoi ostoliinaan niin itsetehdystä voi tehdä esim. tyynynpäällisiä tai säästää kakkosliinaksi. Kakkosliinana itse tehty on myös tyyppilinen vaihtoehto. Itse tekemällä liinasta saa myös juuri sen kuvioisen tai värisen kuin haluaa.

Kantoliinakanavan sivuilta www.kantoliinakanava.fi löytyy sidottavien liinoiden sidontaohjeita, linkkejä monenmoisiin sidonta- ja käyttöohjeisiin sekä lista kantoliinatukihenkilöistä, jotka opastavat liinan käytössä kädestä pitäen.

Alla on ohjeita ja linkkejä erilaisten liinoiden tekemiseen ja käyttökokemuksia tsi-liinoista. Yahoo Groupsista löytyy myös erikseen lista tee-se-itse-liinailijoille: <http://groups.yahoo.com/group/tsi-kantoliina/>. Listan arkistoista löytyy valtavasti tietoa, vinkkejä erilaisista materiaaleista ja ohjeita paitsi liinoiden myös mm. kantoviitan ompeluun. Ehdoton resurssi tsi-ihmisille.

Rengasliina

Netistä löytyy useita rengasliinan teko-ohjeita:

Karlan kantoliinasivut: http://www.lapsiperhe.net/kantoliinat/tee_se_itse.html

Stinan rengasliinan ompeluohjeet: <http://metku.net/gallery/rengasliina>

Rebozo Sling: <http://www.borntolove.com/frugal-column9.html>

On ehdottoman tärkeätä käyttää nimenomaan tähän tarkoitukseen tehtyjä nylon- tai metallirenkaita. Kestäviä renkaita saa ostaa mm. Babyideasta: www.babyidea.fi. Olethan huolellinen kinnittäessäsi renkaita ja tikkaat useamman rivin ommelta vierekkäin.

Neliöliina

Neliöliinan teko-ohjeet löytyy ranskalaisilta Porte-bébé-sivuilta: <http://portebebe.free.fr/>.

Suomenkieliset neliöliinan teko-ohjeet Stinan sivuilta: <http://metku.net/gallery/nelioliina>.

Vesiliina

Lyhyt, sidottava liina tai rengasliina toimivat molemmat hyvin vesiliinana. Kangasvaihtoehdoista toimivia ovat niin lakanakangas, vohvelikangas kuin yleisimmin käytetty kevyt ja joustava verkkoneuloskin. Viimeksi mainittu kuivuu nopeasti.

Muistathan kastella verkkoneuloksisen liinan ennen käyttöä. Kuivana liina on liian liukas eikä ole turvallinen.

Sidottava liina

Sidottavan liinan voi periaatteessa tehdä itse mistä kankaasta tahansa. Hätätilanteessa voi sidottavana liinana käyttää vaikka lakanaa. Lakanan, tai muun hankkimansa kankaan, voi ensin leikata ja ommella sopivamman kokoiseksi. Hyvä leveys on noin 70 senttiä ja pituus riippuu siitä mitä sidontoja haluaa käyttää. Sidottavaan liinaan ei kannata tehdä saumaa keskelle eli kangasta pitää varata liinan pituus + käänne- ja kutistumisvaraa. Päät voi joko leikata viistoiksi, jolloin solmuista tulee pienempiä tai jättää suoriksi. Materiaalivaihtoehtoja on useita, suosituimmat lienevät vohvelikangas, lakanakangas, intianpuuvilla ja harsokangas. Valmiista liinoista useat ovat sidokseltaan toimikasta, joka joustaa jonkin verran leveyssuunnassa. Esim. farkkukangas on toimikasta ja sidoksen tunnistaa kankaan pintaan muodostuvista vinoviivoista. Myös muita kuin farkkukankaita kudotaan toimikkaaksi, kannattaa kysellä kangasmyyjiltä.

Vohvelikangas

Vohvelikankainen liina on helppo tehdä. Myynnissä on jo valmiiksi sopivan levyistä ja valmiiksi päärmättyä vohvelia, joten ompeleminen rajoittuu päiden huolitteluun. Vohveleita on myynnissä eri paksuisia: kannattaa valita ohuinta mahdollista vaikka se olisikin hieman kalliimpaa hinnaltaan. Vohvelikangas on jäykkää sitoa, mutta saattaa kuitenkin olla ison lapsen kantamiseen liian joustavaa. Päistä kannattaa tehdä viistot, muuten solmusta tulee iso ja paksu, jolloin sitä on vaikea kiristää riittävästi.

Lakanakangas

Lakanakankaista kannattaa myös valita se ohuin vaihtoehto, ettei liinasta tule liian paksu, jäykkä ja kuuma. Päät kannattaa tässäkin tehdä viistoiksi että solmut pysyvät järkevän kokoisina. Lakanakankaasta voi halkaisemalla tehdä kaksi samanlaista liinaa. Hyväksi on osoittautunut käytössä jo pehmeäksi kulunut, vanha lakana, jonka voi vaikka uudistaa värjäämällä ennen kantoliinaksi ompelua.

Intianpuuvilla

Intianpuuvillaakin myydään monenpaksuista, kannattaa jälleen valita se ohuin. Samoin tätä myydään 150 cm levyisenä, joten kankaan halkaisemalla siitä voi ommella kaksi liinaa. Kangas on mukavan joustavaa. Ommellut reunat eivät kuitenkaan jousta kuten kudotuissa liinoissa ja saattavat painaa kantajaa. Kallein itsetehtyjen liinojen kangasvaihtoehtoista.

Harsokangas

Harsokangas on kevyttä, hengittävää, sopivan ohutta ja joustavaa. Solmuista tulee mukavan pieniä ja liina taipuu sidontaan hyvin. Harsokankaasta liina on erittäin helppo tehdä, sillä tätäkin löytyy valmiiksi sopivan levyisenä ja vain päät pitää ommella. Päät voi jättää suoriksi. Harsoa myydään vain valkoisena, mutta kankaan voi värjätä haluamansa väriseksi. Menee todella pieneen tilaan ja on sen vuoksi hyvä varaliina esim. autoon tai käsilaukkuun. Ei kuitenkaan sovi kovin painavan lapsen kantamiseen ja liina kannattaa tarkistaa aika ajoin etteivät langat ole käytössä katkeilleet.

Trikoo

Valmiista trikooliinoista esim. Baby Bundler on ns.interlock-trikoota, joka on samanlaista molemmin puolin eli oikea ja nurja puoli eivät eroa mitenkään toisistaan. Ihan ohutta ns. t-paitatrikoota ei kannata valita, vaan etsiä napakka trikoo, joka joustaa leveyssuuntaan, mutta ei pituussuunnassa. Reunat huolitellaan saumuriompeleella ja päät voi jättää suoriksi tai pyöristää, näin ne kestävät parhaiten. Trikoot ovat yleensä 150 cm leveitä eli kankaan halkaisemalla saa kaksi liinaa.

Itse kudottu liina

Viitseliäs ja kudontataitoinen voi kutoa liinan itse. Tällöin saa juuri sen värityksen ja materiaalit kuin haluaa. Materiaaleista riippuen liinan hinta saattaa jäädä hiukan edullisemmaksi kuin ostetun liinan hinta - tai tulla paljon kalliimmaksi. Kankaan sidokseksi sopii toimikas muunnelmiseen, koska nämä joustavat vähän leveyssuunnassa.

Kantotakki

Ostettuna kantotakki saattaa monesta tuntua kalliilta investoinnilta. Ompelijalla saa teetettyä takin täysin omien mittojensa mukaan tai muokkautettua vanhaa takkia, mutta kätevältä nämäkin onnistuvat itse. Helpommin takin muokkaa kantotakiksi ompelemalla siihen lisäkappaleen, jonka saa kiinnitettyä takkiin vauvan kohdalle. Kaavoja saa tilattua Elisabeth Lee:ltä: <http://www.elizabethlee.com/patterns/nc206.htm>, jonka sivuilla on myös kuvia ja vinkkejä.

Kokemuksia itse tehdyistä liinoista

Pitkä puuvillaliina arkikäytössä

Liina on tehty ohuehkosta puuvillakankaasta, jonka sidos on toimikas. Kangas sidoksensa puolesta käy erinomaisesti liinaan. Liinassa on viistotut päät ja ohuet pienet (0,5 cm) päärmeet pitkillä ja lyhyillä sivuilla. Ensin huolittelimme kankaan saumurilla.

Puuvillalanka, josta liina on kudottu on tavallista puuvillaa, ei meleerattua, kuten Haikarakehdossa. Teimme siskoni kanssa liinat samasta kankaanpalasta. Kangas oli pakassa 140 cm leveää, joten puolitimme kankaan palan ja viistosimme päät. Liinan kokonaishinnaksi tuli n 10 e/liina. Ja pituus on yli 4 m, riittää hienosti ristsidontoihin.

Kuosiltaan liinani on kuosi on tumman ruskea. Tumman kuosinsa vuoksi liina on ahkerassa käytössä ruoanlaitossa ja tallilla yms. paikoissa.

Käytössä verrattuna Haikarakehtoon? No, liina on lyhyempi kuin Haikarakehto -jättiläiseni, ehkä siksi se tulee otettua käyttöön useammin kun tarvitsen esim. lonkkasidontaan. Muuten se toimii aivan yhtä hyvin, kuin Haikarakehtokin. Se muotoutuu helposti mukavaksi pussiksi, jossa lapsi viihtyy. Ainut haittapuoli johtuen kankaan lankojen laadusta (ei meleerattua): kangas ei luista. Sidonnan on onnistuttava kerralla, sitä ei enää lapsi liinassa liuteta piukemmalle tai muuten muotoilla jälkikäteen, jos päällä on luistamaton takki tai pusero. Luistavan vaatetuksen päällä liinaa on helppo käsitellä. Tosin luistamattomuudesta on myös hyötyä, liina ei putoa niin herkästi päältä vaikka kyytiläinen hetkeksi poistuukin liinasta. Solmukaan ei minusta ole mainittavan paljon isompi kuin Haikarakehdossa.

Liina on ollut erittäin kestävä ja toiminut majan rakennuksessa ja isojen riippumattona yms.

Piia

Värjätty harsokangasliina

Aloitin kantoliinailun kaverin ompelemalla kanga-tyyppisellä liinalla, se oli ihan hyvä. Halusin kuitenkin siirtyä käyttämään pitkää liinaa, ja ostin 5m vohvelikangasta. Sen kanssa en ikinä tottunut elämään, kangas oli mielestäni ihan liian paksua ja oloni sangen muumiomainen kietaisuristsidonnan sisällä. Solmukin oli mahdottoman iso. Olin nähnyt muutamia "oikeita" liinoja, ja keksin että harsokangas vastaisi enemmän niiden ominaisuuksia. Niinpä kävin ostamassa 5m vaippaharsoa, värjäsin sen siniseksi sekä päärmäsin päät. Liina oli huomattavasti notkeampi ja toimivampi kuin vohvelikankainen. Tällä oli ihan oikeasti hyvä kantaa.

Käytettyäni harsoliinaa epäsäännöllisesti vuoden verran (lapsella kävelykausi) panostin aitoon Girasoliin sen kauneuden vuoksi. Siihenkin verrattuna harsokankainen liina on ihan hyvä, mutta pitkästi kantaessa ero tuntuu: harsokangas kyllä joustaa ja mukautuu melko hyvin, mutta jo puolen tunnin kantamisen jälkeen alkaa hieman painaa. Aidolla liinalla pystyn kantamaan kevyemmin ja kauemmin.

Voin kuitenkin lämpimästi suositella harsoliinaa "harjoitusliinaksi" kaikille, jotka eivät suorilta raaski ostaa merkkiliinaa.

Elina

Trikooliina-kokeilu

Liinujen hankinnan aloitin jo ennen esikoisen syntymää. Ensimmäiseksi ostin kudotun liinan, mutta pian mieli teki jo trikoista liinaa. Koska en voinut etukäteen tietää, kuinka paljon liinailusta innostun, niin päätin tehdä trikooliinan itse. Kankaanhan voi hyödyntää muuhun, jos liina ei miellytäkään.

Ensin etsin interlock-trikoota, mutta niitä oli hyvin vähän myynnissä, metrihinta oli korkea ja saatavilla olevista väreistä mikään ei miellyttänyt. Myynnissä oli myös kangasta, joka pikaisesti katsottuna näytti interlock-trikoolta, mutta olikin kaksi tavallista trikoota liimattuna yhteen

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

molemmista oikeat puolet päälle päin! Tarjouskoreista ei löytynyt tarpeeksi pitkää kangaspalaa ja lopulta ostin reilut viisi metriä pikkuviallista trikoota pakalta.

Pesin kankaan ensin ja leikkasin sitten keskeltä halki. Leikkasin myös liimareunan pois ja pyöristin vähän päitä. Saumuriommel ympäriinsä ja liina oli valmis. Saumuroidessa suoria sivuja kannattaa pikkaisen venyttää ettei saumuriompeleen langat katkea käytössä helposti. Pyöristettyjä kulmia taas ei saisi venyttää yhtään ommellessa, koska ne alkavat "aaltoilla" venyessään.

Käytössä olen huomannut, että muutaman parannuksen voisi tehdä. Liinan keskikohtaan jokin merkki, ettei keskikohtaa tarvi etsiskellä. Saumuriommel voisi olla erivärinen kuin liina, jotta reunat löytäisi helpommin sidontaa tehdessä. Muuten olen tyytyväinen eikä liina käyttömukavuudessaan mielestäni yhtään häviä valmiille liinoille, joita olen kokeillut. Kangas maksoi kaiken kaikkiaan hieman yli 17 euroa ja tästä siis puolet meni liinaan, lopusta tulee ainakin imetyspaita sävy sävyyn liinan kanssa.

Teksti: Mari

Liinailu vastasyntyneen kanssa

Liinailun voi aloittaa - ja se on ihanteellista aloittaa - jo synnytyslaitoksella tai pian kotiutumisen jälkeen. Tällöin se muodostuu luonnolliseksi yhdessäolon muodoksi äidin, isän ja vauvan välillä. Jotkut vauvat voivat aluksi hieman ihmetellä liinassa oloa, mutta rauhoittuvat pian kun kantaja pysyy rauhallisena ja liikkuu rytmikkäästi. Hytkyttäminen polvia taivuttamalla ja suoristamalla on monen liinailijan konsti tyynnyttää rauhatonta tai itkuista vauvaa.

Kantoliinoissa ei ole mitään enimmäisaikaa kantamiselle, vaan vauvaa voi kantaa vaikka vuorokaudet läpeensä. Kantoasunnoista ja sidonnoista vastasyntyneelle sopivat etenkin kehtosidonnat. Solmittavan liinan kietaisuristisidonnat voi ottaa käyttöön vauvasta riippuen noin kuukauden iästä alkaen. Jotkut vauvat haluavat pystyasentoon jo aiemmin, silloin suositellaan vauvan jalkojen jättämistä liinan sisään sykkyrälle. Myös vinoa kietaisuristisidontaa voi kokeilla. Tässä asennossa vauvalla on masu kantajan masua vasten, mutta hän on enemmän kapaloitukseksi liinassa kuin istualteen. Liina tulee solmia napakaksi ja niin, että se tukee vauvan selkäpolvitaiteista niskaan asti, sekä asetella ainakin toinen ristin liepeistä tukemaan vauvan päätä ja niskaa. Yliolanliinojenmasupussia ja L-asentoa voi myös käyttää heti syntymästä.

Vastasyntyntä tai pikkuvauvaa kannettaessa on hyvä muistaa seuraavat asiat: vauvan selän on oltava pyöreässä asennossa ja liinan siten että se tukee päätä, lisäksi liinan tulee tukea vauvaa hyvin koko selän matkalta. Liinan kireä liina voi vetää vauvan selkää notkolle, etenkin jos sammakkoasento on tosi leveä ja jos liinaa ei ole levitetty kunnolla vauvan selän yli. Tätä voi ehkäistä sillä, että jättää vauvan jalat lähes sikiöasentoon liinan sisään. Isommalla vauvalla jalat tulevat liinasta ulos. Keskosten kantamisessa homma toimii sitten eri tavalla, sillä heille jalkojen toisistaan loitontaminen ei välttämättä ole suositeltavaa.

Vastasyntyneelle sopii melkein millainen liina tahansa. Osa vannoo yliolanliinan nimeen, osa pitää joustavaa, pitkää sidottavaa liinaa parhaana. Tärkeintä on, että vauvaa kannetaan.

Vauva on kasvanut lämpimässä pussissa äitinsä sisällä tuntien äitinsä liikkeitä ja kuullen tämän sydänäänet ja puheen. Kantoliina on ikään kuin "kohdunjatke" ja pehmeä lasku kylmään maailmaan. Usein pikkuvauvat kärsivät jonkinasteisista koliikkikivuista. Pystyasunnoissa kannettaessa kantajan liikkeet hierovat hellästi vauvan mahaa ja hänen olonsa helpottuu. Liina helpottaa myös vastasyntyneen äidin arkea. Monet vastasyntyneet viihtyvät rinnalla tuntikausia ja liinassa imettäessä äiti ei ole sidottu sohvaan tai sänkyyn koko päiväksi.

Petra-Paula, Lotta-Marian (04/02) ja Linan (4/05) mamma, pientä päivitystä myöhemmin tehnyt Outi Koivu

Imetys liinassa

Afrikkalaiset äidit kantavat lapsiaan lähes koko ajan liinassa lähellään. Imetyskin sujuu siinä samalla ilman, että lasta täytyy nostaa pois liinasta. Lasta voi pitää lähellä liinassa, ja aina nälän, janon tai väsymyksen tullen antaa lapsen imeä rintaa ikään kuin puolihuomaamattomasti muun touhun ohella. Esikoinenkaan ei huomaa tulla mustasukkaiseksi vauvasta, kun äiti kykenee touhuamaan vanhemman lapsensa kanssa samalla kun imettää.

Kehtosidonnat

Kehtosidonnat ovat kuin luotuja liinassa imettämiseen. Tämä pätee kaikkiin kehtosidontoihin: rengasliinojen käännettyyn kehtosidontaan ja peruskehtoon, pitkän liinan peruskehtosidontoihin sekä risti- ja kietaisuristikkehtoihin. Kietaisuristikkehtosidonnin etu on, että vauvan paino jakautuu molemmille olkapäille ja puolen vaihtaminen käy kätevästi: toista olkainta pitää vain laskea että saa vauvan nostettua ja käännettyä toisin päin. Sidontaa ei tarvitse purkaa ja sitoa uudestaan. Jos vauva nukahtaa liinaan, sidonnin voi avata ja laskea vauvan nukkuvana sänkyyn liinaan kääriytyneenä.

Imetys tuplaristisidonnassa

Vaikka vauva ei kehtosidonnoissa viihtyisikään, se ei yleensä haittaa liinaimetystä. Sidottavilla liinoilla useat äidit ovat käyttäneet muun muassa tuplaristisidontaa imetyksen aikana. Yleensä sidontaa pitää kuitenkin hieman löysentää, että vauvan pää olisi suunnilleen samalla korkeudella äidin rinnan kanssa. Helppoiten löysentäminen tapahtuu niin että avaa solmun ja hieman hypähtää, jolloin vauvakin putoaa vähän alaspäin. Liina kannattaa sitten sitoa uudelleen solmuun. Tämän jälkeen imetys onnistuu vieläkin helpommin, kun laskee imetysrinnan puoleisen olkaimen ja kallistaa vauvan rintaa kohti. Jos tuntuu siltä, että vauvaa tarvitsee kuitenkin tukea, niin se onnistuu helposti imetysrinnan puoleisella käsivarrella. Kun vauva on syönyt tarpeeksi, on olkain helppo nostaa takaisin paikoilleen ja jälleen hypähtelemällä nostaa vauva ja kiristää liina sopivaksi. Liinassa imettäminen on todella huomaamatonta, ja samalla voi vaikka jatkaa ostoskierrostaan.

Muut sidonnat

Rengasliinoilla imetys onnistuu parhaiten sekä kehto- että lonkkasidonnoissa. Masurepussa vauva saattaa valahtaa alakautta pois liinasta. Lonkkasidonnassa sidontaa kannattaa löysentää sen verran, että saa vauvan kallistettua rintaan päin. Myös sidottavilla liinoilla peruslonkka- ja lonkkaristisidonnoissa imetys toimii samaan tapaan. Kehtosidonnassa usein riittää, että nostaa paidanhelmaa sen verran, että saa rinnan esiin.

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

Kätevä imetyspaita

Imetyspaidat sopivat erinomaisesti liinaimetykseen. Imettäminen liinassa on huomattavasti helpompaa, jos paitaa ei tarvitse ensin kiskoa ylös ja imetyksen jälkeen yrittää tunkea sitä takaisin liinan alle.

Jaana, Viljamin 12/01 ja Aleksin (02/04) äiti

Miksi sammakkoasento?

Melkein joka marketin hyllyltä voi nykyään ostaa rintarepun, joten moni on nähnyt lasta kannettavan sellaisessa. Asento on tuttu: lapsi roikkuu repussa jalat maata kohden, selkä suorana. Hän voi olla tyytyväinen, nauttien menosta ja läheisyydestä, mutta asento ei ole ihmisvauvalle luontainen.

Liinassa kantaminen ei näkynä ole vielä yhtä tuttu. Asento poikkeaa rintareppuasennosta siinä määrin että se herättää myös kysymyksiä. Lapsi näyttää ikään kuin istuvan liinassa jalat leveään sammakkomaiseen haara-asentoon levittyneinä. Oikein levitetty liina ei ole vain lapsen haarojen välissä, vaan kulkee levitettynä polvitaipeesta polvitaipseeseen. Näin lapsi pysyy asennossa, joka edistää lonkkien kehitystä eikä rasita kehittymätöntä selkärankaa. Reidet ovat suhteessa lonkkiin vähintään suorakulmassa ja reidet avautuneena noin 45 astetta. Asento on kannetuksi tarkoitettulle poikaselle luontainen.

Kun pienen vauvan laittaa selälleen makaamaan alustalle, hän nostaa välittömästi jalkansa ylös. Jalat lepäävät varpaat kohti taivasta, reidet sivuille ojentuneina. Jos lapsen nostaa syliin, hän koukistaa vaistomaisesti jalkansa, kuin etsiäkseen karvapeitettä johon voisi takertua varpaillaan. Ja lonkallehan lapsi sujahtaa kuin luonnostaan! Kun lapsi istuu aikuisen lonkalla, hän istuu jalat leveässä sammakkoasennossa levittäytyneenä molemmin puolin kantajaa. Asento on sama kuin liinassa kannettaessa.

Vauvan selkärangassa ei ole vielä samoja kaaria joita aikuisen selässä on. Vauvan selkäranka on pyöreähkö kaari ja tätä asentoa liina tukee hyvin. Esim. kannettaessa vauvaa pystyissä ristisidonnoissa liina tukee lapsen selkää kolminkertaisesti, mutta ei litistä lapsen selkärankaa suoraksi kantajaa vasten.

Minni Niemelä, yhden rintarepussa roikotetun ja yhden sammakkokannetun äiti

Voiko liinaa käyttää lonkkaluksaatiovauvalla?

Tyttärelläni Pinjalla todettiin syntymän jälkeen lonkkaluksaatio, jota alettiin hoitaa lonkkalastalla. Heti alkuun kävi selväksi, että lastan kanssa ei mitään kehtosidontoja voi käyttää vaan käytimme kietaisuristisidontaa heti alusta asti. Hoidon aikana kävimme kolme kertaa ultrassa ja joka kerralla tapasimme eri kirurgin. Kahdelle ensimmäiselle kantoliinalla oli tuntematon kapistus ja he arvelivat, että lasta saattaa painaa vauvan reisiä kantoliinalla kannettaessa. Kolmas kirurgi tiesi kantoliinan olevan hyväksi lonkille ja kertoi, että niissä kulttuureissa, joissa lapsia kannetaan kantoliinassa, lonkkien sijoiltaanmenot ovat tuiki harvinaisia.

Kirurgien pelottelemana en uskaltanut kovin paljon liinaa käyttää. Toki se oli käytössä aina ulkoillessa, koska meillä ei vauvoja ollut, mutta kotona en uskaltanut käyttää sitä niin paljon kuin olisin toivonut. Liian usein iltaisin hyssyttelimme Pinjaa vaikka millä keinoilla, kunnes viimeisenä tartuimme kantoliinaan ja rauha tuli taloon.

Kauan sen jälkeen, kun lonkkaluksaatio oli jo historiaa, luin Robert Mendelsohnin kirjaa *How To Raise a Healthy Child In Spite Your Doctor*. Tässä kirjassa lonkkaluksaation hoito kerrotaan esimerkkinä siitä, miten lääkäreillä on taipumusta ylihoitaa potilaita. Lonkkaluksaatio paranee usein ilman hoitoakin ja Mendelsohn ehdottaa jäykän lastan sijasta tyyntyä, jolla lapsen jalat voi tukea sammakkoasentoon.

Toinen kirja, jossa lonkkaongelmia käsitellään, on Kirkilioniksen *Lapsi kaipaa kantamista*. Siinä kerrotaan tutkimuksista, joissa kantoliinalla on hoidettu lonkkavikaa. Kantoliinan ja tyyntyn yhdistelmä kuulostaa minusta paljon vauvaystävällisemmältä vaihtoehdolta kuin jäykkä lasta, joka tekee imetyksestä vaikeaa. Jos lonkkaluksaatiota haluaa hoitaa kantoliinalla, paras sidonta olisi jonkinlainen lonkkasidonta, jossa vauvan jalat ovat pienemmässä kulmassa kuin esim. kietaisuristisidonnassa. Tavallisen kietaisuristisidonnassa tai kietaisuristi2:n voi tehdä lähelle lonkkaa tai jälkimmäisen jopa lonkalle, jolloin vauvan jalat tulevat lonkan verenkierron kannalta parempaan asentoon kuin keskelle vatsaa tehdyissä sidonnoissa. Näiden sidontojen tekemisessä kannattaa kääntyä jonkun sidontavirtuoosin puoleen.

Suomessa on kehitelty myös lonkkalastavauvan kantamiseen soveltuva yliolanliina, *Pedi-Kangareppu*. Valmistajan ohjeista ei valitettavasti käy ilmi, miten tämä eroaa tavallisesta Kangarepusta. Tätä ei siis ole tarkoitettu käytettäväksi lonkkaluksaation varsinaiseen hoitoon, vaan lonkkalastassa olevan vauvan kantamiseen. Valmistaja on Medihealth.

Lonkkalastassa olevaa vauvaa ei saa kovin lähelle, koska lasta on tiellä. Näin jälkikäteen minua harmittaa suuresti, että noina ensimmäisinä viikkoina kun vauva eniten olisi tarvinnut äidin läheisyyttä ja kosketusta, lonkkalasta piti välillämme etäisyyttä. Jos olisin silloin tiennyt, olisin varmasti mieluummin hoitatanut vauvaa kantoliinassa ikävän lonkkalastan sijaan.

Riitta Pessi, Pinjan 11/00 äiti

Voiko lasta kantaa liinassa kasvot eteenpäin?

Kyllä voi. Rengasliinoissa asentoa kutsutaan kengurupussiksi. Lapsi laitetaan liinaan selkä kantajaan päin takapuoli edellä. Tämä asento on monien yli 3-kuisten vauvojen suosikki. Sidottavassa liinassa voi kantaa lasta kasvot eteenpäin nk. buddhasidonnassa. Sidontana kannattaa käyttää kietaisuristillsidontaa ja jättää se hieman normaalia löysemmälle. Lapsen asettamiseen liinaan on useita tapoja.

Eräs tapa on tehdä se näin: Vauva ristiin selkä kantajaa vasten. Liinaa levitetään lapsen haaroista sen verran kuin pystyy. Tuetaan jalat ylös ristiin tai mihin asentoon ne sitten luonnollisesti asettuvatkaan ja vedetään smokkivyö päälle. Kaikki eivät kuitenkaan ole tuosta tavasta tykänneet. Vauvan peppu saattaa painaa kantajan vatsaa ja sidonta ei tunnu kovin tukevalta aktiivisemmän vauvan kanssa. Sidonnan voi tehdä myös toisin: Sidontana edelleen kietaisuristill. Vauva laitetaan ristiin samaan tapaan kuin rengasliinan kengurupussiin. Vauva on siis jo aseteltaessa sykkyrässä ja risti tulee sekä vauvan että jalkojen päälle. Smokkivyö vedetään sitten vielä lisätueksi. Sidonnan voi tehdä myös toisinpäin eli vauva ensin smokkivyöhön ja risti päälle. Sidonta on silloin siis kietaisuristi. Buddha sidontaa suositellaan n. 4 kk eteenpäin. Vauvan voi laittaa myös ns. puolibuddhasidontaan, jolloin smokkivyö vedetäänkin vain polvitaiveisiin asti ja jalat roikkuvat vapaana polvista alaspäin.

Joidenkin kantoliinojen ulkomaisilla sivuilla on kuvia, joissa pieniä vauvoja kannetaan ristisidonnoissa kasvot eteenpäin jalat liinan ulkopuolella roikkuen eli ns. sumoasennossa. Tästä kantotavasta on olemassa ristiriitaisia mielipiteitä. Kaikki eivät pidä asentoa hyvänä lapselle, joka ei vielä osaa itse seistä kunnolla. Ongelmana pidetään sitä, että lapsen selkäranka on tässä kantoasennossa väärässä asennossa. Vauvan selkäranka on pyöreä), kun taas aikuisen selkärangassa on neljä kaarta. Nämä kaaret ovat kehittyneet yleensä vasta 1-vuotiaana. Asento ei ole paras mahdollinen myöskään lonkkien kehittymisen kannalta. Lonkkien tulisi olla vähintään suorassa kulmassa, koska se on paras asento lonkkanivelen kehittymiselle.

On myös muita syitä miksi em. asentoa ei pidetä hyvänä. Näissä asennossa lapsi joutuu kohtaamaan maailman ilman mahdollisuutta kääntää katsettaan sivuun. Hän ei voi torjua kaikkia virikkeitä eikä myöskään tarkastella vanhempansa kehoa ja sen viestejä tulkitakseen näkemänsä. Lonkalla ja masu-masua vasten kannettaessa tätä ongelmaa ei ole. Em. ajatuksia voi lukea mm. käyttäytymispsykologi Evelin Kirkilioniksen kirjasta Lapsi kaipaa kantamista, joka on ilmestynyt Phasmascriptin kustantamana suomeksi keväällä 2002.

Kantoliinojen valmistajat joiden sivuilla kuvia "rintareppumaisista kantotavoista" esiintyy eivät ole samaa mieltä Kirkilioniksen kanssa. Heidän käyttämiensä asiantuntijoiden mielestä kantoasento ei ole haitallinen. Tämän artikkelin kirjoittajalla ei ole tietoa siitä, kuinka laajoja tutkimuksia asiasta on tehty.

Sirpa Leppänen, Adielin (10/01) äiti

Vauvan kantaminen selässä

Vauvaa on joskus parempi kantaa selän puolella kuin masu-masua-vasten -asentoissa. Etenkin isommat lapset pitävät selässä matkustamisesta. Sidonnasta ja kantoliinasta riippuen (neliöliina, sidottava liina, rengasliina) erikäisiä vauvoja voi kantaa selässä turvallisesti.

Selkäsidoitoin pätevät samat säännöt kuin edessä kantamiseenkin. Liinan tulee olla tarpeeksi kireällä; jos joutuu kävelemään etukumarassa tai lapsi pääsee heilumaan selässä sivusuuntaan, liina on liian löysällä. Liinan pitää kulkea lapsen polvitaiveesta toiseen; kukapa haluaisi olla reppuselässä niin, että kantaja pitää kiinni nivusista eikä polvitaiveista. Kantoaikaa ei ole rajoitettu; kantaa voi niin kauan kuin kantaminen tuntuu kantajasta ja lapsesta hyvältä.

Kietaisuristireppu - liinan levitys lapsi selässä

Yksi tukevimmista selkäsidoitoin on kietaisuristireppu. Se tehdään samoin kuin kietaisuristisidonta, mutta selän puolelle. Tällä sidonnalla voi selässä kantaa suhteellisen pientäkin vauvaa. Jos vauva ei itse vielä kannattele päätään - tai nukahtaa selkään - voi vauvan päätä tukea toisella olkaimella kuten ristisidoitoin edessä. Jos kyseessä on isompi lapsi, jonka pää on sen verran korkealla ettei mahdu olkaimen alle, voi pään tukea esimerkiksi huivilla, joka sidotaan kantajan rinnalle. Kietaisuristireppu ei tosin ole kaikista helpoin sidonta: se vaatii rauhallista vauvaa, paljon harjoittelua tai sidonnan osaavaa avustajaa. Ilman akrobaattisia kykyjä etenkin liinan levittäminen vauvan selkään ja pepun alle niin, että se kulkee oikeaoppisesti polvitaiveesta toiseen voi tuntua aluksi mahdottomalta. Harjoitus tekee tässäkin asiassa mestarin. Jotkut laittavat lapsen istumaan liinan päälle sopivan korkuiselle tasolle (penkki, roskiksen kansi tms.), istuvat itse lapsen eteen ja saavat näin lapsen hienosti vedettyä kiinni selkään. Etukumarassa liinan saa napakasti sidottua.

Kietaisuristireppu - lapsi ensin selkään

Toinen tyyli on nostaa lapsi ensin selkään niin, että liina on levitetty valmiiksi lapsen selän taakse. Samalla kun lapsi nostetaan pään tai olkapään yli selkään, liinankin saa oikeaan paikkaan. Kantajan kannattaa pysyä etukumarassa, jolloin lapsi pysyy selkää vasten ja sidonta on helpompi tehdä napakaksi. Jos liinan sitoo ilman avustajaa, "lepovuorossa" olevan liinanpään voi laittaa vaikka polvien väliin, ettei liina pääse löystymään. Hyvä vinkki liinan levittämiseksi lapsen pepun ja selän yli polvitaiveesta toiseen: kun liina laitetaan edessä ristiin ja viedään olan yli taakse, otetaan kiinni liinan yläreunasta vauvan pepun alapuolella, jolloin liina on täydessä leveydessään. Kun sen yläreunan saa nostettua pitkälle lapsen selkään, liinan alareuna on helppo saada kulkemaan oikein. Sitominen alkaa sujua helpommin kun myös vauva oppii mistä on kyse!

Selkäreppu

Selkäreppusidonta on monien mielestä heppoisamman tuntuinen kuin kietaisuristireppu. Perusreppusakin on omat kikkansa ja on useita tapoja nostaa lapsi selkään. Yleisin lienee se, että liina levitetään tasolle, lapsi laitetaan liinan päälle istumaan niin, että liinan reuna kulkee polvitaiveiden kohdalta kuten kietaisuristireppua sitoessa. Liina kerätään käteen niin, että se muodostaa tiukan pussin lapsen ympärille. Liinanpäitä kannattaa tässä vaiheessa kieputtaa itsensä ympäri, jolloin pussi tiukkenee todella hyvin. Kieputetusta liinasta otetaan kiinni mahdollisimman likeltä lasta, ja "heitetään" liina lapsineen toiselle olalle. Tässä pitää olla tarkkana, että lapsen selkä pysyy mahdollisimman pyöreänä. Kun liina on olalla, siirretään liinan toinen pää pään yli toiselle olalle. Sitten vain asetellaan lapsen jalat mahdollisimman leveään sammakkoasentoon, varmistetaan, että liina kulkee polvitaiveista ja liinan yläreuna on tarpeeksi

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

kireällä, ja sidotaan liina kiinni. Liinan voi viedä edestä ristiin tai antaa sen mennä suoraan kainaloiden ali selkäpuolelle. Jos kyseessä on keskipituinen liina, solmu sidotaan vauvan pepun alle. Jos liina on pidempi, sen voi viedä selkäpuolella ristiin vauvan pepun alla, tuoda takaisin eteen ja vasta sitten laittaa solmuun. Selkäreppusidonta etupuolelle tehtynä kulkee masurepun/kengurusidonnan nimellä.

Rengasliinalla selkäpuolelle

Selässä kantamiseen käy pitkän liinan lisäksi hyvin myös rengasliina. Lapsi laitetaan ensin lonkalle istumaan, jonka jälkeen liina lapsineen "humpsautetaan" kainalon ali selkäpuolelle. Tässä asennossa ei välttämättä jaksa kauan kantaa, sillä se rasittaa hartioita epätasaisesti. Rengasliina selkäpuolelle käännettynä on oiva apu esimerkiksi silloin kun tekee ruokaa ja haluaa lapsen pikaisesti hetkeksi pois edestä.

Neliöliinat

Pitkän liinan ja rengasliinan lisäksi markkinoilla on neliöliinoja, jotka ovat useimmiten tarkoitettu nimenomaan selkäsidoonoihin. Neliöliinat ovat neliön muotoisia liinoja, joiden kulmissa on kiinnityshihnat. Hihnat sidotaan joko ristiin tai repunolkainmaisesti kainaloiden alta. Neliöliinoissakin on tärkeää, että lapsen jalat ovat leveässä sammakkoasennossa. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä korkeammalta tulisi liinan tukea lapsen selkää. Neliöliinoilla lapsen selkään saaminen on joidenkin mielestä helpompaa kuin pitkällä, sidottavilla liinoilla. Tapoja on useita: jotkut laittavat lapsen istumaan neliöliinan päälle, istuvat itse lapsen eteen ja nostavat lapsen selkään, toiset nostavat lapsen kainaloista olan yli selkään makaamaan ja sitovat neliöliinan kiinni. Neliöliinan ja lapsen voi myös nostaa "pussissa" olkapään kautta selkään kuten selkäreppusidonnessakin.

Jaana, Viljamin 12/01 ja Aleksin 02/04 äiti

Kantoliina raskausaikana

Helposti ajatellaan, että äidin ollessa raskaana ei voi käyttää kantoliinaa. Itse asiassa kantoliina helpottaa raskaana olevan äidin arkea. Lapsi tarvitsee läheisyyttä vaikka äiti ei jaksaisikaan nostella syliin. Liinan avulla lapsen saa helposti hetkeksi lähelle, eivätkä äidin käsivarret ja selkä väsy. Usein isommat lapset kuitenkin haluavat itsekin kävellä ja kantamisaika jää lyhyeksi.

Raskausaikana erilaiset kantotavat tulevat tärkeäksi, kun kasvava vatsa on otettava huomioon. Alkuraskaudesta voi ihan huoletta kantaa lasta sekä edessä ristisidonnoissa tai takana, vaikka liina menisikin vyötärön kohdalta. Vatsan kasvaessa itse kullekin tulee jossain vaiheessa raja vastaan, jolloin edessä kantaminen ei tunnu mukavalta. Minulla se raja oli raskausviikkojen 12 kohdalla, monilla paljon myöhemmin. Silloinkin pystyi kantamaan lyhyitä matkoja etupuolella, esim. lasta nukuttaessa päiväunille.

Rengasliinalla on mukavaa kantaa lasta lonkalla tai selän puolella vaikka vauvamaha olisi jo isokin. Ainoa haitta on, ettei siinä useimmiten jaksakaan kantaa isompaa taaperoa kovinkaan pitkään. Rengasliina on kuitenkin tässäkin hyvä pikaliina. Sillä on helppo kantaa lyhyehköjä matkoja, esim. väsähtäneen lapsen leikkikentältä kotiin tai kaupassa ostosreissun ajan. Pienen kokonsa ansiosta se on aina helppo ottaa mukaan ja on varalla, jos lapsi ei jaksakaan itse kävellä.

Monet ovat kokeneet neliöliinat ja pitkän liinan selkäreppusidonnot kätevinä raskausajan kantamiseen. Useissa neliörepuissa eteen tuleva nauha menee sen verran ylhäältä, ettei se ainakaan alkuraskaudessa paina vatsaa. Varsinkin nelihihnaisessa neliöliinassa nauhat menevät läheltä kylkiluita, eivätkä siten paina. Neliöliinoja voi käyttää myös selkäreppun tapaan, jolloin hihnat eivät mene ristiin äidin etupuolelta, vaan suoraan kainaloiden alta taakse.

Pitkän sidottavan liinan perinteinen selkäreppusidonta, jossa solmu tulee lapsen pepun alle, on mukava raskausaikana, vaikka vauvamaha olisikin jo iso. Äidin etupuolelle ei tule yhtään ristiin menevää liinaa painamassa vatsaa. Selkäreppun onnistuminen vaatii hiukan harjoittelua, mutta onnistuessaan se palkitsee.

Liinan avulla raskaana oleva äiti voi tarjota edelleen läheisyyttä lapselleen sekä helpottaa arkeaan.

Hanna Alasalmi

Pukeutuminen liinaillessa

Usein kysytään, mitä vauvalle puetaan päälle silloin, kun tätä kannetaan liinassa ulkona. Ensinnäkin se riippuu todella paljon vauvasta itsestään (onko kuumaverinen vai vilukissa) sekä tietysti kantajasta. Yleisohjeena etenkin talvella, kantoipa sitten takin päällä tai alla, voi sanoa, että raajat pitäisi suojata hyvin ja samoin pää. Yleensä liina on vauvan ympärillä ainakin parin kerroksen verran ja lisäksi kantajan ruumiinlämpö lämmittää vauvaakin, joten keskikeho ei kovin paljoa vaetetusta kaipaa. Etenkin saman takin alla kannettaessa sinne muodostuu mikroilmasto, joka ympäröi sekä vauvan että kantajan. Toisin on laita mm. jalkojen, jotka eivät ole liinan sisällä, vaan voivat myös takin alla olla alttiina viimalle ja kylmälle. Jos vauvaa kantaa takin alla talvella, vauvalle yleensä riittää sisävaatteiden päälle ohut välikerros. Kannattaa ottaa huomioon pakkasen ja tuulen määrä. Voi myös tehdä niin, että pukee sekä itsensä että vauvan ylle mahtuvan villatakin. Silloin, jos menee sisätiloihin eikä ota vauvaa pois liinasta, saa molempien oloa viileämmäksi vain avaamalla sekä päällystakin että villatakin. Ja jos vauva on kokonaan uppeluksissa takin sisällä niin, että pipon tupsu vain näkyy, niin kannattaa muistaa, että myös takki suojaaa vauvan päätä.

Jos taas kesä on kovin lämmin, voi vauvan laittaa liinaan vain vaippa yllään. Toki jalat kannattaa suojata etenkin auringolta vaikka pitkillä sukilla, ja pään voi verhota leveälierisellä hellehatulla, joka samalla suojaa vauvan olkapäitä ja yläselkää polttavilta auringonsäteiltä. Jos ilma on kovin kuuma, vauvaa voi viilentää laittamalla kostean harson vauvan selän kohdalle liinan päälle.

Jaana, Viljamin 12/01 ja Aleksin 02/04 äiti

Talviliinailu

Kantoliinailun ei tarvitse rajoittua vain kesäaikaan ja sisätiloihin. Talvella ja ulkona voi myös liinailla käyttäen rengasliinaa tai pitkää, sidottavaa liinaa. Liinan voi pukea joko takin alle tai päälle. Lonkkasidonta ja selkäsidonta eivät sovellu hyvin takin alla käytettäväksi sidonnoiksi, ellei takki ole erityisen väljä tai kantoliinailua varten suunniteltu.

Joululahjaostoksilla 3-viikkoisen kanssa

Kun poikani Viljami joulukuussa 2001 syntyi, hän pääsi liinakyytiin lähes heti. Kun hän oli kolmiviikkoinen ja viimeiset joululahjahankinnat vielä tekemättä - ja miehellä vaunuvaraston avain vahingossa mukana töissä - oli pakko kokeilla talviliinailua. Koska bussikyyti kestää meiltä Helsingin keskustaan sen puolisen tuntia, järkeilin, että helpompi oli laittaa poika liinaan takin alle, kuin että virittää liina takin päälle ja ängetä vauva sinne talvivermeissään. Hikihän siinä olisi kummallekin tullut bussissa istuessa. Niinpä puin Viljamille sisävaatteiden päälle ylimääräisen potkarin, jalkoihin pitkät villasukat, käsiin tumput ja päähän kypärämyssyn ja pipon. Liinan sidoin kietaisuristisidontaan – se kun oli ainoa, jonka vielä silloin osasin. Viljami oli liinassa masu masua vasten ja pää toisen olkaimen alla. Sitten vielä lopuksi puin meidän molempien ylle raskauden loppuvaiheessa käyttämäni toppatakin. Vetoketju meni kuin menikin ihan ylös asti kiinni, ja niin oli Viljami siellä suojassa kuin herran kukkarossa. Bussipysäkillä saimme tosin katseita osaksemme, kun keinutin itseäni lakkaamatta ja hyräilin kehtolaulua ja näytin siltä, että olin raskauden loppusuoralla sekä ottanut silikonit vain toiseen rintaani.

Saman takin alla - liina ja läheisyys lämmittävät

Vauvaa takin alla kannettaessa kannattaa muistaa, että kantajan keho ja moninkertainen liina lämmittävät vauvaa, ja kaikkia välikerrastoja ei tarvitse vauvalle pukea. Vauvan raajat ja pää on suojattava hyvin, koska ääreisverenkierto ei vauvoilla toimi vielä yhtä tehokkaasti kuin aikuisilla. Jos vauvan jalat roikkuvat takin alareunan tasolla, ne kannattaa suojata erityisen hyvin viimalta, vaikkapa äitiyspakkauksen toppatöppösillä. Takissa (anorakit yms.) jossa on helmakiristys, alaosan voi kiristää vauvan jalkoja suojaavaksi pussiksi. Sisätiloihin mentäessä vauvalta on otettava hikoamisen estämiseksi hattu pois ja ulos mentäessä se taas puetaan, joten liinavauvan päähineen on oltava vaivaton pukea ja riisua.

Takki liinailuun?

Vähän isompi vauva ei välttämättä enää mahdukaan kantajansa takin alle. Ratkaisu löytyy ns. kantoliinailutakista. Takkiinsa voi ommella itse tai teettää ompelijalla lisäkappaleen, joka kiinnitetään takkiin vauvan kohdalle. Hieman viimeistellympi ratkaisu suojaa myös kantajan kaulaa. Kaupungilla asioidessa, kaupoissa, autoillessa tai julkisilla liikennevälineillä matkustettaessa on helppo riisua molemmilta päällysvaatteita vain avaamalla liinailutakin vetoketjua.

Nykyään jo useampikin kantoliinoiniin erikoistunut nettikauppa myy erilaisia kantotakkeja, jotka mahdollistavat vauvan kantamisen liinassa takin alla.

Lähde: Kantoliinakanavan nettisivut www.kantoliinakanava.fi

Maikku ja Joel (1v) sekä Jaana ja Viljami (1v1kk) nauttimassa aurinkoisesta talvisäästä. Takit ovat itsetehtyjä ja identtisiä.

Liina takin päällä

Taaperoikäinen ei ehkä enää halua matkustaa kantajan kanssa saman takin alla, vaan saattaa välillä haluta pois liinasta "taapertamaan". Liinailua tämä ei kuitenkaan estä. Sido liina takin päälle ja laita vauva liinaan omissa talvivaatteissaan. Lapsi on helppo nostaa liinasta vaikka lumikinokseen peuhaamaan!

Myös ihan pientä vauvaa on mahdollista kantaa takin päällä liinassa. Jos välillä ei käy sisätiloissa - ja kummallekaan ei tule hiki lämpötilan vaihtelusta johtuen - niin miellyttävät kävelylenkit tai koiran ulkoilutus sujuvat näinkin. Sidottavan liinan kanssa kannattaa käyttää niukkalinjaista takkia, jolloin takki ei mene myttyrälle lapsen ja liinan alla. Rengasliinaa on joidenkin mielestä helpompi käyttää takin päällä kuin pitkää, sidottavaa liinaa. Rengasliinalla ei tosin yleensä jaksakaan kantaa niin kauan kuin pitkällä, solmittavalla liinalla.

Liukkailla

Kun liinaillet talvella, joudut myös vastaamaan kysymyksiin liukastumisista. Yllättäviä tapaturmia voi ehkäistä ostamalla suutarista kenkien pohjiin kiinnitettävät liukuesteet. Liinaillessaan kaatuneet ovat kertoneet, että kaatuessaan satuttaa ennemminkin itseään kuin vauvaa ja että toinen käsi pyrkii refleksinomaisesti suojaamaan vauvan päätä. Vauva sylissänsä myös liikkuu luonnostaan varovaisemmin kuin ilman vauvaa.

Lumisia ja mukavia talviliinailuhetkiä toivottaa,

Jaana, Viljamin 12/01 ja Aleksin 02/04 äiti

Liinailu koiraperheessä

Monet ison koiran omistajat tuskailevat jo odotusaikana tulevaa rullanssia koiran (tai koirien) ja vaunujen kanssa. Lenkille lähdöt saattavatkin olla yhtä suurta sirkusta, etenkin kerrostalossa. Asunnon ovesta ulos pääseminen, hissiin ahtautuminen ja painavasta ulko-ovesta selviäminen käyvät työstä. Ulkona vaaratilanne seuraa toistaan. Vilkas koira säntää hajun, oravan tai toisen koiran perään, vaunut ovat kaatua ojaan tai talutin kiertyy pyörän akselin ympärille kesken tienylitystä. Puhumattakaan ahtautumisesta täpötäyteen bussiin vaunujen ja koiran kanssa; siitä saisi Stephen King hyvät ainekset kauhuromaaniinsa.

Mikä siis avuksi ellei kantoliina! Olet vapaa menemään minne vain koirasi kanssa. Metsälenkit eivät ole enää menneen talven lumia, koira pääsee toteuttamaan itseään pusikoissa ja sinä nouset kantojen ja kallioiden yli kuin vettä vaan. Liikkuminen ja liikkeelle lähteminen eivät enää vaadi mahdottomia suorituksia. Jos koiran treenaus kiinnostaa (esim. haku, jälki, agility), niin liinailu mahdollistaa harrastuksen jatkumisen vauvankin kanssa.

Eläinlääkärikäynti sujuu helposti kiepsauttamalla vauva liinalla selkään: esimerkiksi lonkkaristin voit tehdä ensin eteen ja sitten kiepauttaa kätesi alitse selkään. Ja jos lenkillä sattuu vastaan köpöttelemään yksinäinen irtokoira, sekin on helppo pyydystää mukaan liinalla!

Petra-Paula, Lotta-Marian (04/02) ja Linan (4/05) mamma ja Nando-koiran (06/96) emo

Isompien lasten kantaminen

Kannetaanko vain vauvoja kantoliinassa? Onko liinakydyissä olemiselle ikärajaa? Koska lapsen kantaminen pitää lopettaa? Onko häpeällistä kantaa kolmivuotiaista kantoliinassa?

Pääasiallisesti lasta voi kantaa kantoliinalla niin pitkään kuin itse jaksaa ja lapsi viihtyy kydyissä. Vielä viisivuotiasikin ottaa mielellään tirsat kantoliinakydyissä uuvahdettuaan pitkällä kävelylenkillä. Isompaa lasta kannattaa kantaa selkäpuolella, jaksamisen ja näkyvyyden takia. Mahapuolella ei pitäisi kantaa enää pitkästi yli 15-kiloista lasta.

Isompaa lasta kannettaessa tulee ottaa huomioon se, miten lapsen koko vaikuttaa liinavalintaan. Yli 15-kiloista lasta ei ole ergonomista kantaa rengasliinassa, koska jo noin pieni paino tulee jakaa mahdollisimman tasaisesti molemmille olkapäille. Neliöliinojen käyttöohjeissa mainitaan painorajoiksi liinakohtaisesti 15 - 25 kiloa. Neliöliina on ylivoimaisen nopea- ja helppokäyttöinen.

Joustavilla liinoilla on n. 20 kilon painorajoitus tai ei painorajoitusta ollenkaan. Niillä suositellaan käytettäväksi kietaisuristisidontoja, jotka eivät ole kovin käytännöllisiä tai helppoja jos lapsi haluaa usein liinaan ja liinasta pois kävelemään. Toisaalta vanhempi lapsi osaa jo pujotella itsensä monimutkaisiinkin sidontoihin kunnolla ohjeistettuna.

Keskipitkä kudottu toimii kokemukseni mukaan loistavasti. Sillä saa tehtyä nopeasti yksinkertaisia ja toimivia sidontoja, ja sillä voi kantaa niin isoa lasta kuin jaksaa. Liina mahtuu pieneen tilaan ja siitä saa lapsen helposti pois ja takaisin kyytiin. Keskipitkä liina on käytännöllinen myös pienen lapsen kanssa.

'lökkäämään' lapsen pitkät rimppakintut saattavat aiheuttaa satunnaisia mustelmia kantajan polviin ja sääriin, mutta se on pieni haitta. Etuna voin mainita ehkä jo pussailuiän ohittaneen lapsen läheisyyden - se on ihanaa.

Piia Mellin